

25. 3. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných legislativních událostí 17.3.2008-23.3.2008

Senát schválil zavedení elektronického platebního rozkazu, který má umožnit rychlé vyřízení takzvaných nesporných pohledávek, například u koncesionářských poplatků. Norma má urychlit soudní řízení při vyřizování pohledávek a pomocí moderní techniky osvobodit soudce od nadměrné administrativy.

Poslanecká sněmovna

19.3.2008

Poslanecká sněmovna podpořila rovný přístup dopravců na železnici

Poslanecká sněmovna v závěrečném čtení podpořila novelu, která má napomoci dokončit transformaci Českých drah. České dráhy přijdou o povinnost provozovat drážní cestu, která přejde na Správu železniční dopravní cesty. Předkladatel novely, předseda hospodářského výboru Oldřich Vojíř (ODS), si od návrhu slibuje hlavně větší transparentnost v hospodaření drah a rovný přístup dopravců na koleje.

ČD již nebudou provozovat celostátní a regionální tratě, tato povinnost připadne Správě železniční dopravní cesty, která s dopravci bude uzavírat smlouvy o přístupu na koleje. Dráhy by si tak podle Vojíře již neměly vylepšovat výsledek hospodaření, který jim zhoršuje ztráta z osobní dopravy. Na SŽDC současně přejde majetek za asi 12 miliard korun a asi 11.000 zaměstnanců.

Sněmovna dále přijala doprovodné usnesení, ve kterém vyzývá ministerstvo dopravy, aby ji do konce roku informovalo o koncepci dokončení transformace české železnice.

Poslanci zároveň rozhodli, že pokud budou ČD podnikat v něčem jiném, než je osobní železniční doprava, musí o tom účtovat odděleně a nesmí peníze z veřejných rozpočtů převádět na jiné činnosti. SŽDC bude moci také provozovat i jiné dráhy na smluvním základě.

Sněmovna ale nepřijala doprovodné usnesení, kterým vyzývá vládu, aby nejpozději do 30. června příštího roku převedla potřebný majetek pro provozování dráhy na SŽDC, a to včetně nádražních budov, pozemků pod kolejemi a telekomunikačních zařízení.

Norma nyní zamíří do Senátu, pokud ji podpoří i horní komora, dostane ji k podpisu prezident.

Nové pasy s otisky prstů se začnou vydávat až příští rok

Nové pasy s otisky prstů se zřejmě nezačnou vydávat letošní rok od 1. května, ale až od 1. dubna příštího roku. Poslanecká sněmovna schválila vládní návrh, který tento termín posunuje. Návrh nyní posoudí Senát a prezident.

Novela zároveň umožňuje, aby českým občanům při cestování do států Evropské unie stačil i občanský průkaz bez strojově čitelných údajů. Podle návrhu by také nově mělo být možné vydávat pasy se strojově čitelnými údaji a biometrickými prvky i dětem do pěti let. Současný zákon to nedovoluje, například Kanada ale tento typ pasů u dětí do pěti let požaduje v rámci dohody o bezvízovém styku.

Důvodem odkladu vydávání nových pasů jsou podle vlády problémy na straně Evropské unie. Evropská komise se podle ministra vnitra Ivana Langra (ODS) zpozdila při schválení technické specifikace pro zdokonalené bezpečnostní mechanismy související s novým typem pasů.

Bezpečnostní opatření mají zajistit ochranu otisků prstů a přístup k nim.

Poslanecká sněmovna prodloužila platnost některých povolení pro čerpání vod

Poslanecká sněmovna ve třetím čtení schválila poslaneckou novelu vodního zákona, která prodlužuje platnost původních povolení pro čerpání vod nebo vypouštění odpadních vod. Bude se to ale týkat jen těch, kdo si o nová povolení požádali včas před koncem loňského roku. Novela vznikla kvůli případům, kdy například obce nebo firmy do konce loňského roku řádně požádaly o nové povolení, ale úřad jim jej kvůli návalu žádostí nestačil povolení včas vyřídit.

K 1. lednu totiž platnost původních povolení skončila. Novela má prodloužit jejich platnost do doby, než úřad vydá povolení nové. S předlohou souhlasil zemědělský výbor i vláda.

Pokud budou žadatelé od 2. ledna odebírat povrchové nebo podzemní vody a zároveň vypouštět odpadní vody bez platného povolení, hrozí jim pokuty. Jen za nedovolené vypouštění odpadních vod to může být až deset milionů korun. Sankce by se vztahovala i na čerpání vod.

Nedostatečná kapacita pro vyřizování vodoprávních žádostí však nemůže být podle tvůrců novely důvodem, aby odběratelé vod nesli sankce státu za to, co nezavinili.

Poslanecká sněmovna podpořila vyvlastnění pozemků kvůli záplavám

Stát bude moci v budoucnu kvůli výstavbě protipovodňových opatření sáhnout až k vyvlastnění soukromých pozemků. Počítá s tím vládní novela zákona o vodách, kterou přijala Poslanecká sněmovna. Předkladatelé ale ujišťují, že půjde o krajní krok použitelný v případě, že vyjednávání s majiteli pozemků nepovedou k cíli. Novela nyní zamíří do Senátu a poté k podpisu prezidentovi.

Podle ministra zemědělství Petra Gandaloviče (ODS) je tato novela potřebná kvůli tomu, že Česko sice má dostatek peněz pro stavbu protipovodňových opatření, ale řadu projektů brzdí obtížná vyjednávání s vlastníky pozemků podél řek.

Novela podle ministra umožní rychle stavět poldry, kam by se při povodni rozlévala voda. Majitelé pozemků, zejména zemědělci, by na nich mohli nadále hospodařit, v případě zaplavení jim stát škody nahradí.

Zákon prodlouží lhůtu pro udělování pokut za předražování

Úřady budou mít delší lhůtu pro udělování pokut za porušování cenových předpisů. Počítá s tím novela, kterou schválila Poslanecká sněmovna. Jak před poslanci řekl náměstek pražského primátora Rudolf Blažek, zákon má primárně řešit problémy pražské taxislužby. Pokutu za porušování cenových předpisů je možné v současné době uložit do jednoho roku ode dne, kdy se úřad o porušení předpisu dozví, nebo do tří let poté, co někdo předpisy porušil. Současná lhůta ale často způsobí, že viník zůstane nepotrestán a věc se odloží.

Blažek již dříve upozornil na to, že viníci často ve správním řízení záměrně způsobují průtahy, protože jde o velké pokuty, někdy i v řádech statisíců korun. Lhůty by se proto měly nově prodloužit na tři a pět let.

Novela také umožní, aby úřady mohly zahájit správní řízení kvůli porušení zákona o cenách na jakékoli oznámení, například od strážníků. Nyní můžou zahájit řízení jen v případě, pokud přestupek zjistí při kontrole samy.

Výstavba v obcích bez územního plánu bude pravděpodobně jednodušší

Poslanecká sněmovna v závěrečném čtení schválila novelu stavebního zákona. Jednou z nejvýznamnějších změn, kterou poslanci přijali, je možnost stavět určité druhy staveb v nezastavěných částech obcí, které nemají územní plán. To se týká zhruba 2800 obcí v Česku, které až na výjimky nemají víc než tisíc obyvatel, řekl novinářům autor pozměňovacího návrhu Václav Mencl (ODS).

Podle současného zákona přitom není možné stavět v nezastavěných částech těchto obcí. Až do roku 2015 bude možné podle přijatého přechodného ustanovení v těchto místech stavět například stavby pro bydlení nebo stavby občanské vybavenosti. Ty ale budou muset hraničit s pozemky v zastavěném území. Povoleny budou také zemědělské stavby s byty pro trvalé bydlení s nejvýše třemi

samostatnými byty.

Stavět takto bude ale možné jen se souhlasem zastupitelstva obce. Souhlas také bude moci obsahovat podmínky pro umístění stavby. Řešení problému s povolováním staveb v nezastavěném území by mělo podle Mencla pomoci zejména malým obcím v jejich dalším rozvoji.

Novela řeší mimo jiné povolování souboru staveb. Pokud například stavebník staví současně rodinný dům a vedle něj garáž, projedná to stavební úřad prostřednictvím jednoho povolení. Obce by také podle nové úpravy nahrazovaly zpracované územní plány nikoli v pětileté, ale devítileté lhůtě. To by jim mělo pomoci ušetřit peníze.

Mění se také režim stavby plotů. Například všechny ploty vyšší než 1,8 metru hraničící s veřejným prostranstvím podle současného platného stavu vyžadují stavební povolení a nesmí být postaveny svépomocí.

Novelu podpořilo 160 přítomných poslanců ze všech politických stran. Proti nebyl nikdo z nich. Zákon nyní zamíří do Senátu. Pokud ho horní komora schválí, poputuje k podpisu prezidentovi.

Poslanecká sněmovna schválila návrh antidiskriminačního zákona

Poslanecká sněmovna schválila návrh antidiskriminačního zákona. Norma má pomoci zajistit rovný přístup ke vzdělání, práci, zdravotnické péči či například sociálním výhodám bez ohledu na věk, rasu, národnost, sexuální orientaci, zdravotní postižení, pohlaví, náboženství a světový názor. Předlohu, kterou schválilo 111 ze 170 přítomných poslanců, nyní posoudí Senát a prezident.

Republika měla zákon na ochranu před diskriminací mít již při svém vstupu do EU. Na jeho přijetí čeká jako poslední stát sedmadvacítky. Kvůli jeho absenci Česku hrozila žaloba a pokuta od Evropské komise.

Někteří pravicoví poslanci míní, že takový zákon je zbytečný či přímo škodlivý a vidí v něm nutné zlo vyplývající z tlaku unie. Pro zákon ale zřejmě právě kvůli požadavkům EU hlasovala i velká většina poslanců ODS. Naopak řada socialistů ruku pro nezvedla.

Levice totiž soudí, že norma je sice důležitá, vláda ale podle ní předložila a prosadila "bezzubý" návrh, který proti diskriminaci chrání zcela nedostatečně. Proti hlasovala většina komunistů, kterým navíc vadí, že se jim v rámci antidiskriminační normy nepodařilo prosadit zrušení lustračních zákonů.

Podobu zákona kritizovaly i mnohé neziskové organizace. Jejich představitelé ji označili za okleštěnou a minimalistickou. Výhrady byly třeba k tomu, že norma neumožňuje podat hromadnou žalobu a ombudsman nemůže diskriminované zastupovat. Právě on má totiž na oblast dohlížet. Ministryně pro menšiny a lidská práva Džamila Stehlíková (SZ) považuje zákon i přes kritiku za dobrý. Novinářům již dříve řekla, že i přes svou "minimalistickou formu" je norma moderní a některé podmínky chystaných evropských předpisů již splňuje. Evropská komise totiž připravuje návrh dalších antidiskriminačních směrnic. Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil (ODS) již dříve uvedl, že mnoho pravidel v návrhu antidiskriminačního zákona už český právní řád obsahuje.

Sociální demokraté sice navrhovali několik změn, které by dosah antidiskriminačního zákona proti vládní verzi rozšířily, dolní komora ale jejich návrhy většinou neschválila. Nepodpořila však ani doprovodné usnesení navržené poslancem ODS Borisem Štastným. Sněmovna v něm měla mimo jiné konstatovat, že přirozené rozdíly mezi lidmi nemůže žádný zákon uměle odstranit. Dolní komora také podle Štastného měla uvést, že zákon přijímá jako věc vyplývající ze závazků k EU a s jeho ideovým vyzněním se neztotožňuje.

Člověk, který by se cítil diskriminován, by se podle zákona mohl obrátit na soud a domáhat se přiměřeného zadostiučinění, případně i peněžité náhrady. Poslanci se ale rozcházelí v názoru na to, kdo má nést důkazní břemeno. Neshodli se, jestli má diskriminaci prokázat poškozený či vyvrátit diskriminující, jestli se o prokázání mají obě strany podělit nebo to udělá soud. Nakonec sněmovna schválila návrh Marka Bendy (ODS), který podle Pospíšila rozděluje důkazní břemeno mezi obě strany.

Lustrační zákony budou platit dál, sněmovna je nakonec zrušit neplánuje

Lustrační zákony budou platit dál. Rozhodla o tom Poslanecká sněmovna, která v rámci projednávání předlohy antidiskriminačního zákona odmítla komunistický návrh na jejich zrušení. Pro zrušení hlasovalo jen 33 ze 172 přítomných.

Zastánci lustračních zákonů se domnívají, že jde o sice nedokonalou, ale přesto zásadní pojistku, aby se do nejvyšších funkcí ve státní správě nedostali agenti, bývalí vysocí důstojníci Státní bezpečnosti a nomenklaturní špičky bývalé KSČ. Odpůrci těchto norem naopak míní, že takové zákony jsou nemorální, protože vycházejí z principu kolektivní viny a člověka nehodnotí podle toho, co skutečně dělal, ale podle toho, že byl někde evidován.

Komunisté se o zrušení lustračních zákonů neúspěšně pokoušeli v minulých letech již několikrát. V roce 2005 pro návrh KSČM hlasovalo 60 ze 180 přítomných poslanců, v současnosti získal návrh hlasů ještě méně. Kromě poslanců KSČM ho podpořilo jen několik sociálních demokratů. Omylem se pro zrušení lustračních zákonů vyslovili i ministr financí Miroslav Kalousek (KDU-ČSL), ministr vnitra Ivan Langer (ODS) a ministr průmyslu a obchodu Martin Říman (ODS), které elektronický záznam hlasování vede mezi těmi, kdo byli pro. Kalousek později v kuloárech uvedl, že se spletl, a také Langer novinářům řekl, že on i Říman se zmýlili.

Lustrační zákon schválil parlament v roce 1991, o rok později jej doplnil o takzvaný malý lustrační zákon, který se vztahuje na službu u policie a ve vězeňství. Zákon měl platit pět, později deset let, nakonec byla v roce 2000 doba platnosti prodloužena na neurčito.

Lidé, kteří chtějí zastávat například vysoké funkce ve státní správě, tak musejí i nadále předkládat osvědčení, že před rokem 1989 nebyli vysokými funkcionáři komunistické strany či příslušníky a agenti komunistické tajné policie - StB.

Senát

19.3.2008

Senát schválil zákon o nabídkách převzetí akcionářských podílů

Senát na své schůzi schválil zákon o nabídkách převzetí akcionářských podílů. Ten ukládá velkým akcionářům povinnost nebo možnost nabídnout ostatním akcionářům odkoupení jejich podílů na hlasovacích právech.

Podle ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila je nový zákon o převzetí akcionářských podílů jedním z pilířů nového obchodního práva. Povinnost nabídnout odkoupení bude mít většinový akcionář v případě, pokud bude vlastnit nejméně 90 procent akcií společnosti. Zákon má drobným podílníkům umožnit, aby včas mohli prodat své akcie, pokud se změní vlastnická struktura společnosti.

Pospíšil zdůraznil, že se zákonem nezavádí takzvaný 'squeeze-out', tedy vytěsňování malých akcionářů. Nový zákon, který musí ještě posoudit prezident, má nabýt účinnosti 1. dubna.

Senátoři souhlasí se zavedením elektronického platebního rozkazu

Senát schválil zavedení elektronického platebního rozkazu, který má umožnit rychlé vyřízení takzvaných nesporných pohledávek, například u koncesionářských poplatků. Norma má urychlit soudní řízení při vyřizování pohledávek a pomocí moderní techniky osvobodit soudce od nadměrné administrativy.

Podle ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila (ODS) by se nová praxe měla týkat ročně asi čtvrt milionu případů. Především jde o nehrazené účty za plyn, elektřinu, nájemné, poplatky za veřejnoprávní televizi či rozhlas, leasingové smlouvy, dluhy u dopravních podniků za pokuty či spotřebitelské úvěry.

Nový postup bude fungovat téměř kompletně v elektronické podobě. Věřitel vyplní elektronický formulář přístupný na internetové adrese ministerstva spravedlnosti a odešle ho také elektronicky soudu. Zde se zpracuje speciálním programem a soudce pouze elektronickým podpisem stvrdí správnost platebního rozkazu. Až ho dlužník obdrží, může si buď podat odpor a jít k řádnému soudu,

nebo dluh zaplatit. Až dosud funguje vše v papírové podobě. Věřitel musí napsat žalobu, odnést ji na soud, kde se založí zvláštní spis.

Elektronické platební rozkazy budou vydávat věcně a místně příslušné soudy. Vedle elektronického platebního rozkazu bude i nadále existovat písemný platební rozkaz a směnečný (šekový) platební rozkaz, které budou fungovat stejně jako v současnosti. Bude na volbě věřitele, který ze způsobů použije, aby se domohl svého práva. Kdo použije elektronickou formu, zaplatí ale poloviční poplatek.

Senát schválil nová pravidla pro přeměny obchodních společností

Přeměny obchodních společností a družstev se od léta mají řídit podle nového zákona, který schválil Senát. Norma nově upravuje přeshraniční fúze v rámci EU. Propojování obchodních společností a družstev se zahraničními podniky by mělo být jednodušší.

Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil (ODS) upozornil na to, že obchodní zákoník upravuje fúze jen u akciových společností, což považuje za největší problém platné úpravy. "Ta je pro jednodušší typ obchodní společnosti nevhodná," dodal ministr.

Pospíšil podotkl, že nový zákon převádí do českého práva evropskou směrnici o přeshraničních fúzích kapitálových společností, což mělo mít Česko hotovo do konce loňského roku. Zákon na základě směrnice v zásadě zakazuje přeshraniční fúze těch akciových společností, kterou jsou současně otevřenými fondy kolektivního investování.

Vláda v zákoně navrhla, aby dozorčí rady společností s ručením omezeným, akciových společností a ani kontrolní komise družstev již nemusely sestavovat zprávu o přezkoumání projektu přeměny. Dále se nebude muset dvakrát pořizovat notářský zápis u kapitálových obchodních společností a družstev. Nyní se nejprve vyžaduje notářský zápis osvědčující schválení návrhu smlouvy o fúzi a současně je třeba uzavřít smlouvy opět formou notářského zápisu.

Zákon, který nyní dostane k podpisu prezident, má nabýt účinnosti letos 1. července. Spolu se zákonem o nabídkách převzetí akcionářských podílů a chystaným novým obchodním zákoníkem patří k základům nového obchodního práva.

Výpisy z trestního rejstříku si zřejmě úřady budou předávat samy

Výpis z rejstříku trestů by si měli už v blízké budoucnosti obstarávat sami úředníci, kteří jej požadují. Žadatelé tak už nebudou muset trávit čas opatřováním výpisu. Změnu přijal Senát, k jejímu definitivnímu schválení tak schází pouze podpis prezidenta.

Výpis z trestního rejstříku je jedním z nejčastěji požadovaných dokladů a rejstřík jich ročně vydá téměř jeden milion. Dokument nejčastěji potřebují lidé kvůli vydání řidičského průkazu, jen v těchto případech jde o 300.000 výpisů ročně. Dalšími důvody jsou povolení k prodloužení pobytu, udělení státního občanství nebo vydání licencí k provozování různých činností, jako jsou třeba pojišťovací zprostředkovatel nebo taxislužba. Vyzvednutí výpisu z rejstříku trestů často provází zdoluhavé čekání ve frontách.

Nově by si úředníci sami elektronickou cestou obstarávali informace, které požadují. Úřad by také získal aktuální informace, které si může kdykoliv ověřit. V současnosti totiž osoba po vydání výpisu nemusí změnu vždy a včas úřadu oznámit. Zmizela by také možnost padělání výpisu.

Změna se ale týká pouze případů, kdy výpis požadují úřady. Pro jiné účely, například pro výběrové řízení na pracovní místo, kdy je bezúhonnost prokazována výpisem, zůstává povinnost opatřit si výpis z evidence rejstříku trestů fyzické osobě.

20.3.2008

Zákon o předcházení ekologické újmě se vrací Poslanecké sněmovně

Povinnost zajistit zaplacení nápravy ekologické újmy mají mít podle Senátu i státní, nikoli jen soukromé firmy. Řízení o preventivních nebo nápravných opatření by mohli vyvolat ti, kterých by se ekologická újma přímo týkala, ne tedy jakákoli nestátní neziskové organizace. Vyplývá to ze změn, které se Senát rozhodl zapracovat do nového zákona o předcházení ekologické újmě. Senátní verzi tak dostane k novému posouzení Poslanecká sněmovna.

Senát chce také rozšířit okruh provinění, za která by hrozila až pětimilionová sankce. Podle předlohy by tento postih hrozil firmám i jejich šéfům, kteří by neudělali nezbytná preventivní nebo nápravná opatření. Podle výboru by se tato pokuta měla vztahovat i na případy, kdy by se instituce neřídily pokyny pro provádění těchto opatření.

Ministr životního prostředí Martin Bursík se marně snažil přimět senátory k tomu, aby předlohu schválili beze změn. Poukazoval mimo jiné na to, zákon pouze s ročním zpožděním převádí do českého právního řádu evropské předpisy a Česku už kvůli tomu hrozí žaloba od Evropské komise. Bursík s úsměvem poukázal i na to, že je Zelený čtvrtek a že už je po prezidentské volbě. Připomněl tak, že zákon byl ve sněmovně schválen až napodruhé v době vybírání hlavy státu. Někteří poslanci ODS tehdy pro vládní normu odmítli napoprvé zvednout ruku. Bursík to tehdy označil za porušení koaličních dohod. Premiér a předseda ODS Mirek Topolánek poté své kolegy přesvědčil, aby normu podpořili.

Evropská směrnice, kterou zákon kopíruje, byla schválena jako reakce na velké ekologické katastrofy, mezi něž patřilo například znečištění francouzského pobřeží po havárii tankeru Erika v roce 1999. Původci znečištění mají podle ní platit za nápravu škod. Týká se škod na vodních zdrojích, zvířatech i rostlinách, stejně jako velkého znečištění půdy, které způsobí újmy na zdraví lidí. Norma stejně jako evropská směrnice předpokládá, že po roce 2010 začnou evropské banky nabízet speciální programy pro ekologické pojištění firem. Pro české podniky zákon počítá s povinností pojistit se do začátku roku 2013. Finanční zajištění by si podle vlády nemuseli pořizovat například ti, kteří prokazatelně nemohou způsobit škodu vyšší než 20 milionů korun, nebo ti, kteří vlastní ekologické certifikace.

Zdroj:ČTK

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)